

Co-funded by
the European Union

**«Умения за медийна и информационна грамотност на
възрастните за развиване на критично мислене и борба с
фалшивите новини»**

**Учебна програма на курса по умения за медийна и
информационна грамотност умения**

Co-funded by
the European Union

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Изпълнителната агенция за образование и култура (ЕАСЕА). Нито Европейският съюз, нито ЕАСЕА могат да бъдат държани отговорни за тях.

2023-1-LV01-KA220-ADU-000156693

Прочетете повече тук:

Преглед на курса

Въведение

В днешния бързо развиващ се дигитален пейзаж, уменията за медийна и информационна грамотност (МИГ) са фундаментални. МИГ включва способността за достъп, анализ, оценка и ефективно използване на информация от различни източници. С огромното количество налична информация, разграничаването между достоверни и ненадеждни източници, особено идентифицирането на фалшиви новини или пропаганда, става все по-трудно, особено сред възрастните хора.

Пандемията от COVID-19 също така драстично промени образователния пейзаж, което наложи адаптиране на методите на преподаване, за да се включат дигиталните технологии. Проектът „Умения за информационно-информационно обучение“ има за цел да отговори на тези нужди и предизвикателства, като насърчава отговорно и етично взаимодействие с дигиталните медии, като овластява възрастните хора и преподавателите за възрастни да анализират критично информацията и да упражняват етично дигитално гражданство.

„Работна книга за обучение по медийна и информационна грамотност“ е представена като иновативна и всеобхватна образователна програма и материали, фокусирани върху подобряване на уменията за медийна и информационна грамотност за възрастни граждани и преподаватели за възрастни.

Работната книга за обучение по умения за МИЛ е проектирана като смесено обучение, съчетаващо присъствени сесии с онлайн компоненти, за да се гарантира ангажираност и достъпност за целевата група. Тя включва подробна учебна програма, подробен план за обучение, резултати от обучението и материали за участниците. Освен това са предоставени ресурси за обучители в областта на образованието за възрастни, като например ръководства, най-добри практики и казуси, както и инструменти за оценка на обучението. Всеки модул обхваща различни теми и включва разнообразни формати, включително кратки видео уроци, PowerPoint презентации и допълнителни четива. Всички ресурси са достъпни чрез платформата за електронно обучение MIL SKILLS.

Цели на обучението

- Разработване на път за повишаване на квалификацията, който да овласти възрастните хора и преподавателите за възрастни с умения за информационна и информационна грамотност, като подобри тяхната самостоятелност в областта на цифровите технологии, насърчи независимостта и запази достойнството им.
- Подобряване на компетенциите в областта на информационната и информационната грамотност (МИЛ) в цяла Европа, насърчавайки дигитално грамотно общество.
- Увеличаване на капацитета на обучителите за възрастни и организациите за образование на възрастни да развиват и оценяват знанията, уменията и нагласите в дигиталното общество и наличието на висококачествени възможности за обучение за възрастни.
- Укрепване на капацитета на обучителите за възрастни за оценка и изграждане на цифрови умения на възрастните хора, като се увеличи достъпът до висококачествени възможности за обучение.
- Да се даде възможност на възрастните хора и преподавателите да оценяват критично медийните източници и да се насърчи междугенерационното учене и сътрудничество при развиване на умения за информационна и информационна грамотност.

Целеви групи

Целевите групи, върху които се фокусира проектът „Умения за войводство и олимпиада“, са следните:

Директна целева група

- Нискоквалифицирани възрастни граждани на възраст 55+ години

Вторична целева група

- Преподавателите за възрастни и организациите за образование за възрастни се фокусираха върху повишаване на квалификацията и увеличаване на ИКТ и дигиталната компетентност на капацитета на пряката целева група.
- Публични организации, действащи в областта на подкрепата на системите за образование за възрастни.

Структура на курса

Методологията за разработване на курса за обучение е съобразена със специфичните нужди на нискоквалифицирани възрастни хора на възраст 55+, преподаватели за възрастни и организации, посветени на повишаване на ИКТ и дигиталните компетенции сред възрастните хора. Той е насочен и към публични организации, подкрепящи системите за образование на възрастни, и съответните заинтересовани страни.

Основната цел е да се подготвят възрастните хора над 55 години с основни умения и цялостно разбиране на медийната и информационната грамотност. За да се постигне това, учебната програма е организирана в 6 модула, всеки от които съдържа подробни глави, разглеждащи предизвикателствата, пред които са изправени възрастните хора при отговорното и етично взаимодействие с дигиталните медии.

Подходът набляга на гъвкавостта, позволявайки на участниците да учат със собствено темпо за продължителен период от време. Освен това курсът използва онлайн ресурси, всички достъпни чрез платформата за електронно обучение MIL Skills.

Общ преглед на структурата може да се види по-долу:

- Модул 1: Работа с цифрови устройства и инструменти за възрастни хора.
- Модул 2: Оценка на достоверността на онлайн информацията.
- Модул 3: Защита на личната информация.
- Модул 4: Разпознаване и избягване на онлайн заплахи.
- Модул 5: Отговорна дигитална комуникация.
- Модул 6: Разбиране на цифровите права.

Подробности за съдържанието

Модул 1 - Навигиране с цифрови устройства и инструменти за възрастни хора

Обобщение

Модул 1 е предназначен да даде възможност на възрастните хора да развият основни дигитални умения и да осъзнаят своите дигитални права. Тези права, които включват поверителност, свобода на изразяване и достъп до информация, са крайъгълните камъни за уверено навигиране в онлайн средата. Разбирането на тези принципи позволява на хората да използват смартфони, планшети, персонални компютри и онлайн платформи като Facebook и Instagram, както и приложения за комуникация като WhatsApp и Messenger с по-голяма лекота и безопасност.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Придобийте основни познания за цифровите устройства и инструменти, което ще ви позволи да ги използвате по-безопасно и по-уверено.
- Разбират важността на поверителността и защитата на данните, научават се как да защитят личната си информация.
- Застъпвайте се за правото им на достъп до цифрови ресурси, насърчавайки чувството за приобщаване и равенство в дигиталния пейзаж.

Модул 2: Оценка на достоверността на онлайн информацията.

Обобщение

Модул 2 обхваща стратегии за оценка на достоверни онлайн източници, използвайки теста CRAAP (Currency, Relevance, Authority, Accuracy, and Purpose - Валидно, Уместно, Авторитетно, Точност и Цел) и метода SIFT (Stop, Investigate, Find better coverage, Trace claims - Спрете, Проучете, Намерете по-добро отразяване, Проследете твърденията). Той акцентира върху оценката на авторството, публикацията и експертния опит, за да се определи достоверността, заедно с ключови критерии за надеждност като обективност, последователност и доказателства. Чрез прилагането на тези техники, хората могат критично да анализират информацията и да вземат информирани решения.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Оценявайте онлайн съдържанието за точност, пристрастност и достоверност, използвайки техники за проверка на фактите.
- Обяснете ключови концепции за онлайн информационна сигурност, включително криптиране, сигурни връзки и поверителност на данните.
- Идентифицирайте често срещани киберзаплахи като фишинг, злонамерен софтуер и атаки чрез социално инженерство.
- Разберете важността на защитата на данните и как безопасно да управлявате личната информация.
- Използвайте силни пароли, двуфакторно удостоверяване (2FA) и други инструменти за сигурност, за да защитите чувствителни акаунти.
- Разпознавайте предупредителните знаци за подозрителни връзки, имейли и уебсайтове.

Модул 3: Защита на личната информация.

Обобщение

Модул 3 се фокусира върху подпомагането на възрастните хора да защитят личната си информация онлайн. Той обхваща ключови понятия като дигитална идентичност, опасностите от прекомерното споделяне и практически стъпки за защита на акаунти. Чрез разбираеми примери и практически упражнения, обучаемите ще получат представа за избягването на измами, осигуряването на настройки за поверителност и практиките за безопасно сърфиране. Модулът предлага прости съвети за навигиране в социалните медии, идентифициране на защитени уебсайтове и безопасност при ползване на публични Wi-Fi мрежи.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Разбиране на концепцията за дигитална идентичност и разпознаване на нейните компоненти, значение и потенциалните рискове, свързани с разкриването на лична информация онлайн.

- Идентифицирайте често срещани кибер заплахи като фишинг, кражба на самоличност и нарушения на данните и разберете как тези рискове могат да повлияят на личния и професионалния живот.
- Създавайте и управлявайте силни пароли, за да подобрите ефективно сигурността на акаунта.
- Настройте настройките за поверителност в социалните мрежи, за да контролирате достъпа до лична информация и да намалите нежеланото излагане на риск.
- Приемете сигурни навици за сърфиране, като идентифицирате криптирани уебсайтове, изчиствате данните за сърфиране и внедрявате инструменти като виртуални частни мрежи (VPN).
- Оценете рисковете от използването на обществени Wi-Fi мрежи и приложете стратегии за осигуряване на сигурна онлайн активност в обществени пространства.

Модул 4: Разпознаване и избягване на онлайн заплахи.

Обобщение

Модул 4 има за цел да проучи най-често срещаните киберзаплахи, с които възрастните хора могат да се сблъскат, и други вредни явления, свързани с използването на интернет. Този модул ще предостави и практически съвети, дейности и насоки за възприемане на добри практики и поведение за безопасно онлайн взаимодействие, със силен акцент върху спазването на принципите на нетикета.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Разберете основните вредни явления, рискове и заплахи, които могат да възникнат онлайн.
- Разпознавайте и идентифицирайте различните видове киберзаплахи и техните характеристики.
- Научете принципите на нетикета и практикувайте за безопасно и отговорно използване на интернет.

Модул 5: Отговорна дигитална комуникация.

Обобщение

Модул 5 предоставя на възрастните граждани и преподавателите за възрастни основни умения за ефективна и отговорна комуникация в дигиталната ера. Модулът обхваща основите на приложенията за електронна поща и съобщения, етичните практики в социалните медии и стратегиите за поддържане на психичното благополучие, докато се ангажират онлайн. Чрез развиването на тези компетенции, участниците ще се ориентират уверено в платформите за дигитална комуникация, насърчавайки уважителни взаимодействия и създавайки балансирано онлайн присъствие.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Разберете уникалните характеристики и подходящите приложения на всяка платформа.
- Създавайте, организирайте и ефективно навигирайте в имейл акаунти, за да рационализирате дигиталната комуникация.
- Основни функции като изпращане на съобщения, осъществяване на повиквания и използване на групови чатове за лична и професионална употреба.
- Практикувайте уважителна комуникация и избягвайте поведение като кибертормоз и троллинг.
- Идентифицирайте признаци на нездравословни навици в социалните медии и разберете тяхното въздействие върху психичното благополучие.
- Поставете здравословни граници, управлявайте времето пред екрана и създавайте подкрепяща и вдъхновяваща емисия в социалните медии.

Модул 6: Разбиране на цифровите права.

Обобщение

Модул 6 се фокусира върху ключови цифрови права и принципи, като подчертава, че определени права се простират и в цифровото пространство, включително правото на достъп, правото на неприкосновеност на личния живот и правото на информация. Тези права са от основно значение за гарантиране, че хората могат да се ориентират безопасно и свободно в цифровия свят. Общият регламент относно защитата на данните (ОРЗД) е ключова рамка, която защитава личните данни, като дава на хората по-голям контрол върху тяхната информация и начина, по който тя се използва.

Цел и резултати от обучението

Чрез участието си в този модул, обучаемите ще:

- Идентифицирайте и обяснете ключови цифрови права, включително правото на достъп, поверителност и информация.
- Разберете как цифровите права са в съответствие с основните човешки права.
- Разпознайте принципите и обхвата на GDPR по отношение на защитата на данните и поверителността.
- Оценете как цифровите права влияят на отделните лица и организациите в дигиталния пейзаж.
- Приложете принципите на GDPR към казуси, като се фокусирате върху поверителността, съгласието и обработката на данни.
- Повишава осведомеността относно защитата на личните данни и поверителността онлайн, като се придържа към GDPR и рамките за цифрови права.